

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Apologia Explicationis Gavsarvm [!], Cvr Cvm Gregorio à
Valentia Hispano, Iesuita Ingolstad. de hominum
mortuorum, Statuarum, Imaginum, &c adoratione, non sit
amplius disputandum: Et Refvtatio ...**

Heerbrand, Jakob

Tvbingæ

VD16 H 960

VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36573

entū, ligna, lapides, aures habent, & non audiunt &c.
 e addit: Similes illis fiant, qui faciunt ea, & omnes
 i confidunt in eis. Eadem per omnia de Dijs Papisti-
 & Ecclesiae, siue Diuis, verissimè & rectissimè dicun-
 tur. Quid enim horum negari potest: Ita vt ouum nō
 sit ouo tam simile, quàm hæc Idolomania Pontificia
 Ethnicorum illorum. Ideo ingentem Hispani impudē-
 tiam esse necesse est, tergiuersantis, propterea, quod gē-
 tiles Idolis, ipsi verò Diuis, hoc est, mortuis homini-
 bus sanctis, cultus istos exhibeant, colant, inuocent,
 opitulatores constituant. Cuius rei, quod certum est,
 nec mandatum Dei, nec promissionem, nec exemplum,
 in tota sacra scriptura Canonica, Veteris & Noui
 Testamenti, habent, quod & Eccium confitentem au-
 diuimus. Et vt maximè ad Deum se referre cultum istū
 mortuorum prætexant: tamen quia Idololatria est ab
 hominibus excogitata, Deus sibi hæc negat grata esse,
 aut fieri, sed Dæmonijs, pronunciat. Ideo non est quod
 moleste ferat Hispanus cum suis, aut excipiat, quod E-
 thnicorum Idololatriæ Pontificia conferatur, cum mul-
 tis etiam parasangis antecellat, quod in Spongia ad ocu-
 lum est demonstratum, & hoc quoq; capite, aliquid.

VII.

Repetit hoc loco Hispanus vanissimam distincti-
 onculam, de Pontifice Romano, aliquid vt Pontifi-
 ce definiente, vel vt doctore aliquid scribente. Hoc
 in modo, non ita pronunciasse Gelasium (cuius testi-
 monium & auctoritatem illi opposueram) quasi volue-
 rit, ad sententiam suam credendam, obligare vniuer-
 sam Ecclesiam. Sed dicit tantūm Hispanus, & nugatur,
 nihil probans. Quod enim addit: Propter promissio-
 nes

nes Ecclesia, cuius totis ipse pastor sit, factas, eum, dum
fidei decernit quæstiones, errare ne utquam possit: nu-
gæ sunt Pontificiæ, multoties copiosè à nostris refuta-
tæ, imò blasphemias sunt verè Diabolicæ in Deum ip-
sum, eiusq; Maiestatem. Sicut cum dicunt, omnem illi
datam esse potestatem in cælo & in terra, quæ se exten-
dat ad cælestia, terrestria, & infernalìa: Quod possit
aliquid de nihilo facere, de iniustitia iustitiam: Et quod
possit contra Epistolas Pauli statuere, eiusq; dictis de-
rogare.

Sed nec erat opus admodum hac di-
stinctione cum multis iam seculis Pontificem Romæ nullum ha-
buerint, qui Theologiam didicerit, ut aliquid de rebus
eiusmodi scribere potuerit, nedum ut fidei controuer-
sias definiret. Sed lupum esse, Antichristum esse, do-
cuimus, qui omnes sibi obaudientes seducat, errare &
peccare faciat, secumq; in barathrum inferni abducit.
Hinc est quod Canonistæ dicunt: Cardinales sæpè
ligere illiterarum, qui tamen propter defectum scientiæ
non debeat repelli. Et Baldus dixit: Pontifices veri-
usq; Iuris Doctores esse, Authoritate, non scientiâ.
Quod displicuisse illis arbitror. Vnde in scrinio pecto-
ris sui omnia iura se habere, gloriati sunt.

Sed aliud subesse puto, quod Hispanus adeo super-
stitiosè hoc discrimen inter Pontificem, ut Pontificem,
& Pontificem priuatum doctore, urget. Quia vi-
delicet sæpè damnata dogmata proposuerunt. Ioannes
22. publicè dixit: Animam vna cum corpore vsque ad
resurrectionem mori. Ioannes 23. ut habent verba Con-
cilij Constãtensis, sæpè & sæpius coram diuersis præ-
latis, & alijs honestis & probis viris, pertinaciter,
Diabolo

fabulo suadente, dixit et asseruit, dogmatifauit & ad-
 ruxit: Vitam æternam non esse, neq̄ aliam post hanc:
 Quin imò dixit, & pertinaciter credidit: Animam ho-
 minis cum corpore humano mori & extingui, ad instar
 aurorum: Dixitq̄, mortuum semel, esse etiam in no-
 tissimo die minimè resurrecturum. Hanc fidem etiam
 habuit Leo X. qui hominum memoria Pontifex fuit,
 hic, duobus viris doctissimis coram ipso ad mensam
 disputantibus, de animæ immortalitate, vtriusq̄ per-
 ceptis argumentis, tandem in hanc sententiam disputa-
 tionem conclusit, & affirmavit: Quod licet argumen-
 ta de animæ immortalitate speciem quandam habeant:
 videri tamen sibi alterius sententiæ fundamenta firmio-
 ra esse, & facere bonum vultum. Quin imò cum Bem-
 bus Cardinalis aliquãdo sententiam ex Euangelio alle-
 gasset, respondisse perhibetur: Quid mihi allegas, aut
 narras, illam fabulam: Quam tamen de Christo fabu-
 lam, maximo sibi fuisse emolumento, aliàs ad eundem
 dixisse perhibetur.

*Fides Pontifi-
 cum Romæ.*

Hæc & istorum similia fortè Hispanus eos, non
 Pontifices, sed ex priuato affectu, vt Epicuri de gre-
 ge porcos, dixisse, vult videri. Transeat itaq̄ hic er-
 or cum reliquis Canonistarum.

Eodem etiam modo eludere Panormitani sententiã
 insignem conatur, qua ille dixit: In concernentibus
 idem, dictum vnus priuati præferendum esse in Con-
 cilio, dicto Papæ, si ille moueretur melioribus autho-
 ritatibus Noui & Veteris Testamenti, quàm Papa.
 Hoc sibi suiq̄ similibus minus probari ait. Quo-
 niam, inquit, quicquid priuatus è scriptura sacra
 alleget,

.. alleget, ubi tamen Pontifex controuersiam fidei (in
 .. quarum cognitione, sicut & scriptura sacra, est *Alimus*
 .. ad *lyrā*) cum autoritate determinat, illud magis scrip-
 .. turæ sacrae consentaneum esse credendum est, quod à
 .. Pontifice definitur. Nam pernegamus contingere pos-
 .. se, ut Pontifex, aliquid in rebus cōtrouersis cum auto-
 .. ritate definiens (ad quod scilicet credendum obliget
 .. vniuersam Ecclesiam) scripturæ sacrae repugnet. Sci-
 .. licet iuxta illud, quod in Propheta habetur: Non per-
 .. bit lex à sacerdote. Sed, ut idem vocat verba menda-
 .. cij, quod se Ecclesiam & Populum Dei esse vociferan-
 .. tur, dicentes: Templum Domini, Templum Domini,
 .. Templum Domini: Ita nos Hispano cum sua colluui-
 .. & fecibus Pontificijs respondemus: Nolite confide-
 .. re in verbis mendacij, vociferantes, Ecclesia, Ecclesia,
 .. Ecclesia. Item: contingere non potest, ut Pontifex Ro-
 .. manus errare possit. Quia enim tu repulisti scientiam,
 .. ego repellam te, dicit Dominus, ne sacerdotio funge-
 .. ris mihi. Neq̄ enim hic Ecclesiae vniuersalis est Epi-
 .. scopus, sed lupus & Antichristus. Ideoq̄ a sino *Cuma-*
 .. no larua detrahenda. Nec errat Ecclesia, aut irritae sunt
 .. promissiones Ecclesiae factae, errante Episcopo Roma-
 .. no, laruato illo. Quid enim ille ad Christi Ecclesiam,
 .. quam persequitur crudelissimè, damnata vera & syn-
 .. cera Religionis doctrina, qui omnibus pijs bellum in-
 .. dixit, quos falso nominis prætextu, ut hæreticos dam-
 .. nat, plus mille hæresibus contaminatus ipse.

Miror autem, & quidem vehementer miror, qua-
 .. ratione adductus, mea citauerit quædam verba, ad con-
 .. firmandam suam sententiam de hac Pontificis Romani
 .. autoritate. Aut enim cæcum esse necesse est, (sicut
 .. Idolo-

Jerem: 18.

Idem: 7.

Es: 4.

Molosatria excæcat & aufert cor) quod nullo modo
 melius expugnari possit impia eius sententiã , quã
 hæc ipsa mea periodo, ex qua citat quædam, dicens: Cũ
 hoc etiam benè congruit, quod hic Heerbrandus confi-
 tetur: In materia religionis conueniens esse, vt vnus ali-
 quis cæteris præ sit. Aut ad eum modũ ea citat, quo Dia-
 bolus, cum Christo disputans, scripturas, Quod vt om-
 nibus manifestũ faciam, visum est paucis, huc reponere
 quæ ego scripsi. Sic autẽ habent: Etsi autẽ in Ecclesia,
 ad conseruandum ordinem, vnitatem, & vt omnia fiãt
 decenter, non improbamus gradus personarum, vt sin-
 gulis regionibus & politijs vnus aliquis præ sit, qui sit
 in doctrina syncerus, moribus integer, rerumq; intelli-
 gens, qui etiam conuocet reliquos, quoties negotia in-
 cidunt, disputationes & controuersias: non tamen ideo
 maior conceditur personæ superiori potestas in dicen-
 dis sententijs, ita vt, propter primatum, vel superiorem
 locum, plus etiam valeat sententiã ipsius. Nõ enim hæc
 persona dicentis attenditur, sed tantum valet cuiusq;
 sententiã, quantum è sacra scriptura probat, & tantum
 infimi quantum summi, Quia in dicendis sententijs om-
 nes sunt pares. Hæc mea illic sunt verba. Id quod es-
 so diserte de solo dico ordine, & quidẽ tantũ in re-
 gionibus singulis & politijs, iste, non bonus vir, ad im-
 mensam illam Põtificis Romani, vniuersalis totius Ec-
 clesiæ (si Dñs placet) potestatem, quasi ex mea senten-
 tiã interpretatur: cum tamen manifestis verbis negem,
 maiorem in dicendis sententijs potestatem, tantumq;
 videri dicam infimi sententiã, quantum summi, quod
 in dicendis sententijs omnes sint pares.

Iam tu videris, Hispane, mea qui probas, tua quo-
 modo cum his meis concilies, quã benè congruant.

V

vt

vt scribis, allegando & probando meam sententiam. Ego verò, neq̄ solus ego, ita sentio, sed omnes quicumq̄ legerint, nullo potuisse modo melius tuum istum Pontificis Romani euertere Primatum, & immensam illam potestatem, quàm istius meæ periodi allegatione.

Quod verò addis: Eum errare nequaquam posse. Et, quicquid ille dixerit & definerit, contingere non posse, vt scripturæ repugnet. Item, illud asseueramus constantissimè, Hæreticos esse qui nō credunt, id scripturæ sacræ consentaneum esse, quod ea ratione Pontifex definit. Nos planè contrarium statuimus, & dicimus. Quicumq̄, etiamsi angelus de cœlo (nedum Pontifex Romanus, qui tamen angelis se superiorem facit, illi præcipiens) aliud annunciauerit Euangelium, quàm Paulus, anathema sit.

Habes hîc simul, Hispanæ, responsum ad quæstionem tuam, qua dicis: Quæro enim, an non istius vox, si quid in fidei controuersia tenendum esse doceat, à cæteris omnibus ex dîuino præscripto sit audienda: Nihil verò minus, Hispanæ: cum non Christi summi pastoris vocem sonet, sed lupi ululatum, non nisi errorum plaustra ore suo infernali eructet, ideoq̄ lupus infernalis fugiendus ab omnibus. Nec enim ita Religionis controuersia & quæstiones finiuntur, vt Politicæ, in quibus propter authoritatem prætoris valet sententia, vt sit finis litium. Cum in Ecclesia syncretismo factò, ex authoritate vnus & alterius malè sopiantur certamina, vt deinde repullulascant, & ex cineribus quasi malè conditis dissidiorum maiores flammæ exoriantur. Fides enim, non cuiusquam personæ vel hominis, sed solius verbi Dei authoritate nititur. Quod igitur & hîc Panormitani testimonium, contra se allatū, eleuat, qui

si doctorem aliquem privatū, in Concilio, etiam Pon-
 tifici in fidei cōtrouersijs, anteponendum censuit, si me-
 moribus nitatur scripturæ sacræ testimonijs, quàm ille:
 à suis explosum asse asserens, vt qui professione non
 Theologus, minus consideratè id scripserit. Quid hîc,
 Hispanè, audio: Panormitanus, Ecclesiæ Romanæ Car-
 dinalis primarius, Theologus tibi non est: Hoc verò
 mihi non modò permirum, sed monstri instar esse vide-
 tur, & Cardinalem esse Ecclesiæ, & Theologum non
 esse: Ideò autem forè Theologus tibi non fuit, quia
 scilicet summam Romanæ bestia, quam vos adurato-
 res, in verba eius iurati, ei tribuitis, non agnouit potesta-
 tem: Atqui ego putabam hætenus, summam Panor-
 mitani in Ecclesia Pontificia fuisse auctoritatem: Quia
 verò præcipuum Romanæ Ecclesiæ articulum, qui de
 Pontificis Romani est auctoritate, nō credit, ideo rectè
 à vobis est explosus. Mittamus itaq; Cardinalem istum:
 nam & in alijs malus esse videtur Catholicus, & minus
 benè de S. Romanæ Ecclesiæ dogmatibus sentire.
 Nam & Concilia errare posse, & etiam errasse, pronun-
 ciauit: Et, Auricularem Confessionem, non diuini, sed
 humani iuris esse, ideoq; non necessariam, docuit. Præ-
 terea, Traditiones conscientijs non esse imponendas, nec
 eas illis obligandas: quæ, sibi à me obiecta, Hispanus
 rectè responso indigna iudicauit. Ideoq; meritò nō
 explodendus tantum Panormitanus, sed etiam, tanquam
 Hæreticus & Lutheranus, excommunicandus. En Hi-
 spane, quam docilem habeas discipulū Heerbrandum,
 quem iam aliquoties discrimen illud, quod sit inter Pon-
 tificem Romanum, cum auctoritate fidei cōtrouersias
 definitentem, & doctorem, ignorare dicebas, ideoq; hæ-
 reticum etiam, iam à te multa senescentem addiscere.
 Ideoq; didactum tibi reddentem.

Porro, quod ineptè me facere dicit, requirendo in cultibus scripturæ testimonia, & mandatum Dei; Agnosco fanè, me non solùm ineptè fecisse videri Romanensibus, sed etiam perperam, cum Maxima sit apud illos: In cultu licere facere, quod videtur, modò intentio ad Deum colendum referatur, nihil referre, præceptum sit nec ne à Deo. Quia voluntarij cultus quoque Deo grati sunt, quibus impensius ipsi seruitur, & majori feruntur homines impetu, toti nempe rapti quasi entusiasmo, aut furore potius, sicut Prophetæ de Iudæis suis Idololatrias scribunt, quod, instar equorum æquas, ferantur ad Idololatriam. Verùm, quod scripturæ dictum est, damnantur in scriptura S. eiusmodi cultus omnes, de ingenio humano conficti ἰδωλοθεσκία, plantationes à Deo non plantatæ eradicandæ. Quod Hispanus negans, non modò ipse ineptè, sed impiè, sed blasphemè, sed sacrilegè facit, confirmans suæ Synagogæ Iudaicos, Ethnicos, Idololatricos cultus impios, omnes verbo Dei damnatos, de quo in præcedentibus copiosè dictum est.

Cassandrum quòd attinet, malè ipsum de Pontificia Ecclesia meritum video, moderatioribus vtentem consilijs, quòd errores crassiores illius, cùm in mortuorum inuocatione turpissima & Idololatricissima, tum etiam in alijs plærisque, licet Pontificiæ aliàs addictus religioni, & Canonicus, agnouit, & emendandos censuit: falsam, ne quid grauius dicat Hispanus, vocis eius sententiã, ideoque hoc ipso sibi displicere, quia nobis placeat. Atqui in multis nõ nobis solùm, sed duobus quoque placuit Imperatoribus Romanis, Ferdinando & Maximiliano II. Sed his non mouetur Hispanus. Verum

rum

in illis iam addit: (quia rationem esse absurdam hanc
 nus ostenderam) Dixi prius, & iterum modò affir-
 deò me iudicare istos ex eorū esse numero, qui dicunt
 falsum verum, & verum falsum, vt vel eo nomine mihi
 displiciturum sit aliquid in materia inter nos contro-
 uersa scriptum, quòd ipsis illud probari intelligam &c.

Ad quod respondeo id, quod olim Græca Ecclesia le-
 gatis Romani Pontificis, Ioan. 22. petentibus, vt col-
 la & ceruices Pōtifici Romano subderent, eumq̃ vni-
 uersalem agnoscerēt Episcopū vnicū Christi in ter-
 ris vicarium, eius prædicantes potentiam immensam,
 respondiisse fertur: Suo nomine & verbis renunciarent
 Romano Episcopo: Potentiam tuam erga subditos
 maximam firmiter credimus: Tyrannidem tuam sumam
 ferre nō possumus: Auaritiam tuam insatiabilem exple-
 re nō valemus. Diabolus tecum, quia Dominus nobis-
 cum. Hoc enim & nō alio responso dignus est, superbis-
 simū hoc animal, & gloriæ mancipium, Hispanus.

In præcedenti scripto obieci ei: si vera sit ista eius ab
 ipso sententia pronuntiata, locumq̃ habeat: verum nō
 esse, quod Moses scripsit: Ipsum mulieris semen, quod
 est Christus, conteret caput serpentis. Quia hoc nobis
 probatur secundum scripturam sacram, de qua toties
 ipsi moniti nostrorum hominum scriptis, tamen obsti-
 nate Diabolica planè malitia vulgatam confirmarunt il-
 lam Bibliorum versionem (IPSA) ad Mariam trans-
 ferentes: vbi me bellum cum veritate gerere iam respō-
 det: sed iudicet lector, vter cum veritate belligeretur.
 Sic verum non scripsisset Apostolus, quia in contro-
 uersia, quæ nobis est cum impio & prophano Suitarum
 genere, de fidei certitudine, nobis placet, iuxta illum, fir-
 miter credere remissionem peccatorum, & vitam æter-
 nam.

*Ioann: Mand-
 sulla lib. 2. Cap.*

nam gratis donati, propter Christi meritum & passionem, ideoque ipsi *παροφωριαι*, fiduciam cum certitudine coniunctam, & Apoitolicam, anathematizant, nouo colore impietatem tegere conantur: Vt, cum in Symbolo dicimus: Credo remissionem peccatorum: hunc se articulum firmiter profiteri ait, hoc scilicet modo,

» (hæc enim ipsius sunt verba) certum esse, remitti peccata in Ecclesia, ijs nempe, qui totum id, quod debent sicut oportet, fecerint, ea scilicet, quæ ad gratiam & peccatorum remissionem consequendam sunt necessaria. Num verò Petrus aut Ioannes fecerit, sicut oportet nesciri prorsus certò. Ideo singulos de se oportet dubitare, num remissionem peccatorum habeant necne, nequaquam de hac posse esse certum, nisi scilicet ex peculiari reuelatione diuina, euidentibus rationibus, & scripturæ testimonijs, se dicere.

Hoc totum est commetum, non Esauitarum modo, sed & Scholasticorum doctorum, & Pontificiorum omnium, qui ab istorum iudicio dependent. Hoc autem modo non alijs solum, verum etiam sibi met ipsis, illudunt. Alijs facum facere conantur, sed non nisi artiumistarum imperitis, dum in genere certum esse aiunt, Remissionem peccatorum esse in Ecclesia, hoc est, quibusdam remitti peccata. Sed quibusnam? Illis, qui sicut oportet fecerint ea quæ debent, ad consequendam gratiam. Hoc verò quia nemo scire potest, ideo dubitandum est omnibus & singulis. Vbi ergo est, impij sophistæ, illa, de qua garritis, peccatorum remissio? in Vtopia? Non, sed in Ecclesia. Ecclesia verò non est idea Platonica, sed ex singulis membris vel indiuiduis constat. Si ergo articulum Symboli de peccatorum remissione, in Ecclesia creditis, age respicete, cui peccata remitti credatis: Totum, dicitis, faciunt quod

quod debent Sed iterum obijcio, Nemo scire potest, vtrum omnia illa fecerit, hoc est, num satis contrito & attrito sit corde, peccata singula, cum omnibus suis & singulis accuratè circumstantijs fuerit confessus, & satis pro suis peccatis operibus satisfecerit. Hæc enim sunt illa, quæ requirunt isti in Sacramentali sua Pœnitentiâ, necessaria. Ideo omnibus & singulis dubitandum perpetuò, in hac vita, de peccatorum remissione, & num in gratia sint apud Deum, nec ne. Hæc vestra est, carnifices conscientiarû, carnificina, qua homines miseros à Christo vnico propitiatore ad opella propria ab Hypocritis, vestris maiorib9, excogitata, ablegatis, in quibus nullam inueniunt requiem, ita, vt tandem desperare cogantur. Cum quibus verò secundum vos benignè agitur, in Purgatoriû illud Platonicum & Pœniticum ablegantur à vobis: ibi constitutos, quos per omnem vitam turpissimè neglexistis, iam acceptis nummis eripere dittores, qui numerare possunt, vos affirmatis, relictis alijs pauperioribus, vt in corpore vel anima luant, qui in ære non habent. Nos verò, per Dei gratiam melius (habes Hispanè comparatiuum, vt cauillari possis, me vestrum quoq; dogma probasse, quod damno & anathematizo) edocti ab Apostolo, affirmamus, nos nihil nostrû afferre, nisi peccata, verum iustificari nos gratis per meram Dei gratiam, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu, quem proposuit nobis Deus Propitiatorè, per fidem, in sanguine ipsius. Ideoq; ex fide gratis, vt secundum gratiam firma sit promissio: quasi dicat, si ex operibus nostris iudicandum sit, num in gratia simus apud Deum, & remissionem peccatorum habeamus, (quod faciunt Esauitæ) nunquam certi esse poterimus, sed perpetuò dubitandû erit. Quia verum est, nos nunquam

Rom. 3.
Rom. 4.

quam scire, aut certos esse posse, num satis bonorum operum habeamus, aut id totum, quod debemus, sicut oportet fecerimus. Imò certum est, nos nunquã satis habere aut facere bonorum operum. Cum igitur Pharisæi omnium temporum, ut olim tempore Christi, semper tantum quærebant: Quid faciendo vitam æternam consecuturi essent, ita iam quo quæ idem doceant Pharisæi: mirum est minimè, quod de gratia Dei & peccatorum remissione dubitare & tandem desperare cogantur. Hoc vobis placet, quia nobis, ab Apostolo doctis, displicet. Hic fructus Hypocriticæ vestræ doctrinæ, & fictæ humilitatis in hypocritis loquentium mendacium.

Postremò ad synodum Francofordianam, sub Carolo Magno, ab Episcopis Germaniæ, Galliæ, Aquitanicæ, Italiæ, celebratam, quod attinet: dixerat aduersarius: Merum id Euangelicorum esse figmentum, quia scilicet Iconolatricam Pseudosynodum, Nicænam secundam, damnauit. Probauit autem & demonstrauit præcedentibus duobus scriptis, contra eum editis, multis firmissimis argumentis, documentis, authoribus bonis, non nostrum id esse figmentum, sed historiam veram, referentibus id, Auentino historico Buaricæ, fide digno, Ingolstadij excuso, Georgio Cassandro, viro doctissimo, multaque Pontificio, qui id prolixè valdè multis probat, & inter reliqua ita scribit: Synodo etiam legati Romani Pontificis interfuerunt. Summo Patrum consensu, Græca illa Synodus, qua parte **IMAGINES ADORANDAS censebat, IMPROBATA ET DAMNATA EVIT: ut quæ non modò diuinis literis, & antiquæ Patrum traditioni, sed etiam consuetudini**

lini Romanæ Ecclesiæ aduersaretur. Quæ damnatio
 etiam Actis & Capitibꝫ illius Francofordiensis Syno-
 di inserta fuit. Atque ea de re, Caroli ipsius titulo, qua-
 tuor libri conscripti fuerunt, quorum Hincmarus, Epi-
 scopus Remensis, meminit. Et eorum exemplum ho-
 die in Bibliotheca Vaticana, & in nonnullis Galliæ
 locis extat, qui libri rationes Orientalium Patrum dili-
 genter confutant. Verba etiam num recitat Cassander
 ex istis libris (de quibꝫ plura in hanc sententiam vide in *Spong. fol. 13.*
Spõgia) Et haud dubie vidit Alan. Copũ, sed cõtemsit. *54.*

Quod hinc Exempli, in Gallia quod extet, mentione
 facit Cas. euulgatũ est, illud & typis excusũ Parrisijs
 anno 1550. opera Tilij Episcopi: Et postea Basileæ,
 Anno Domini 1557, sub incudem reuocatum. Sicut
 Augustinus quoqꝫ Steuchus, qui Bibliothecarius fuit
 summi Pontificis Romæ, publico testatus est scripto,
 extare ibidẽ exemplum, vetustis scriptum Longobardi-
 cis literis, Librorum & capitum numeros annotat, &
 verba ipsa inde recitat. Sicut etiam alij fide digni histo-
 rici, Eginardus, Hincmarus, Blondus, &c. idem testã-
 tur.

Ad hæc tibi, Hipsane, respondendum fuerat, ad
 hæc, inquam, respondendum erat tibi, Hipsane, tot tam
 euidentia, & omni exceptione maiora argumetra & tes-
 timonia, de Synodi illius autoritate, decretis, & libris
 Caroli magni, de quibus tot tantiqꝫ viri testantur. Sed
 fraudulenter hæc omnia dissimulas, silentio tegis, non
 habens quod respondeas, ne cum experientia ipsa pug-
 nans, cum ratione insanire videaris. At fortẽ ideo, quia
 hæc nobis placent, tibi, quod antè dixisti, displicent.
 Credo sanẽ, sed hinc magis mutus es quàm piscis.
 In hoc solum dixisti in margine: Vide Alanũ Copum.

X Qui

Qui tamen argumenta recentiorum, & exempla, quæ
 hi euulgarunt, rationes illorum, qui libros Caroli Ma-
 gni adiderunt demum ante annos 50. non vidit, non le-
 git, nedum refutârît, ante annos 250 mortuus. Hoc fa-
 ciendam fuerat Hispano, si pondus Copum istum a-
 pud nos habere, auctoritatemq; eius opponere nobis,
 voluisset. Dubium enim non est, Pontificios idolo-
 latrias quiduis tentasse, in quo etiamnum hodie stren-
 uè laborant, vt scripta, quæ suæ impietati aduersas
 animaduertunt, tâquã notha, falsa, supposititia, dam-
 nent, aut certè suspecta faciant. Hoc enim in more
 positum istos, præcipuè socios Esauitas, habere audis
 ex ijs, quibus familiariter notæ sunt istorum rationes,
 vt si quid sibi maximè aduersari videât, in id maximè
 & omnibus, quibus possunt, incumbant viribus,
 quomodo eleuent, eneruent, euertant, pessudent, vt
 obstaculis maximis remotis, pro sua postea libidine di-
 cere & scribere quæ velint possint. Quod hæcenus
 etiam in scripturæ S. S. testimonijs clarissimis tenta-
 se eos, & in hoc præsentî negotio, vidimus. Sed &
 quod ad negotium ipsum, de Imaginum adoratione,
 quam tantopere Idololatra Hispanus vrget, Nicetas
 testatur, circa annum Domini 1170. tempore Frideri-
 ci Barbarossæ, adorationem statuarum & Imaginum
 Alemannis non fuisse vsitatam. Id quod haud dubiè
 ex illius synodi Francofordianæ decretis habuerunt,
 Missos itaq; nos, Hispanè superstitionissime, Germa-
 manos facias, cum isthac tua statuarum Idololatria
 adoratione. Nec in animum inducas tuum, futurum
 vnquam, vt inanis, imò impia tua loquacitate, verbo Dei
 destitutus, imò contra illud, persuadeas nostris homi-
 nibus stupidam istam, planè impiam, abominandam
 plus

plus quam Ethnicā, verboq; Dei damnatam, statuarum
adorationem, etiam si Gregorius vester decuplo aut cen-
tuplo plures, in bulla sua vanissima, hypocrita pollice-
retur indulgētias, Vobis excæcatis, si non sufficit ado-
rare ligneas & lapideas statuas, etiam stipites, caudices,
truncos, aut, si ne his contenti estis, dæmones etiam,
quod scriptura pronunciat, adorare licet. Nos vnico
Deo patre cœlesti contenti sumus, quem in Spiritu &
veritate adoramus, per Christum filium Mediatorem
vnicum eum inuocantes, per quem nos se exauditurū
promisit.

VIII.

Postremo hoc cap: de quorundam sacrae scriptu-
rae locorum interpretatione disceptatio est. Dixi enim
& probaui, Hispanum ea corrupisse & deprauasse: Vt
pote Os: 2. Disputatio autem inter nos fuit hæcens
de Idololatria: demonstraui ego Idololatriam admitti
in cultu à Deo non præscripto, etiam cum ad Deum
verum intentio cultoris dirigatur. Id tam absurdum
videtur Hispano, vt nullo modo, nulla ratione, nullis
sacrae scripturae testimonijs, quantumuis apertis & eui-
dentib; hoc sibi persuaderi patiatur. Probauerā id ex
Osea, dicente Domino: Nō vocabis ME amplius Baal
meus. Exceptit illicō Hispanus, vt est ingenij acuti, ex
eodem loco Prophetæ: Ego verò, inquit, quæ fuerit
Baalitici cultus ab illo populo vsurpata ratio, nō ex te
Heerbrande, qui Hæreticus es, sed ex ipso Deo discere
volo, in hunc modum paulò antè per eundē Prophetam
dicente: Et visitabo super eum dies Baalim, quibus ac-
cēdebat incensū, & ornabatur inaure sua, & monili suo,
& ibas post amatores suos, & mei obliuiscetur, dicit

X 2 Domi

Spong. fol. 6.
Of. 2.

Confut. fol. 15:

“
“
“
“
“
“
“
“
“
“